

388092 - آیا در یک مسابقه شرعی شرکت کند در حالی که به نیتش شک دارد که آیا برای الله است یا برای جایزه؟

سوال

من قصد داشتم از یک دوره علمی خارج شوم چون به نظام درسی آن شیخ قانع نبودم اما همین که قصد داشتم بیرون بروم شیخ اعلام کرد که برای نفرات اول جایزه‌ای قرار خواهد داد و چون به پولش نیاز داشتم قصد کردم در این دوره بمانم. آیا ماندم در این دوره برای دنیا است نه برای طلب علم شرعی و خشنودی الله تعالی؟ و آیا در این دوره شرکت کنم یا به خاطر شکی که در نیتم دارم از آن صرف نظر کنم؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

اولاً:

حکم گرفتن جایزه برای مسابقات شرعی

گرفتن جوایز برای مسابقات علوم شرعی جایز است و قبلاً در پاسخ به سؤال شماره (138652) به آن پرداخته‌ایم.

ثانیاً:

اخلاص نیت در طلب علم

واجب آن است که مسلمان هنگام شرکت در این مسابقات نیتش را برای الله تعالی خالص گرداند و حفظش و درسش برای جایزه نباشد بلکه هدفش خود علم و طاعت الله تعالی باشد، سپس مال و جایزه در پی آن می‌آید و این مال نوعی تشویق نفس برای طلب علم است نه هدف او.

درباره کسی که علم شرعی را برای دنیا می‌آموزد از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - وعید و تهدید شدید وارد شده است؛ ایشان می‌فرماید: «کسی که علمی بیاموزد که با آن علم [در اصل] خشنودی الله عزوجل خواسته می‌شود، و قصدش از آموختن آن چیزی جز به دست آوردن کالایی از دنیا نباشد، بوی بهشت را در روز قیامت احساس نخواهد کرد».

به روایت ابوداود (۳۶۶۴) و ابن ماجه (۲۵۲) و آلبنی در «صحيح أبی داود» آن را صحيح دانسته است.

علمای کمیسیون دائم فتوا می‌گویند: «دادن جوایز نقدی برای تشویق طلاب علم به حفظ کتاب الله اشکالی ندارد، و طلاب چنین توصیه می‌شوند که نیتشان در حفظ قرآن را برای الله خالص کنند و جوایز در پی آن خواهد آمد و قصد [اصلی] از حفظ این نباشد.

و بالله التوفيق و صلى الله على نبينا محمد و آله و صحبه و سلم».

از شيخ عبدالکریم خضير - حفظه الله - پرسیده شد:

حکم مشارکت در مسابقات قرآن کریم به نیت به دست آوردن جوایز آن چیست؟

ایشان چنین پاسخ دادند:

«برگزاری مسابقات برای حفظ کتاب الله و آموزش علم شرعی و یاری به آن، بدون شک از جمله چیزهایی است که علما به آن اجازه داده‌اند، از جمله شيخ الاسلام ابن تیمیه و دیگران بنابر قیاس بر آنچه در جهاد است (یعنی غنایم جهاد).

به این شرط که نیت [اصلی] تحصیل علم و حفظ قرآن باشد.

اما اگر قصد و هدف [اصلی] به دست آوردن جوایز باشد، بدون شک این به معنای طلب مال و دنیا با چیزی است که [در اصل] برای کسب خشنودی الله است و در این باره تریب و تهدید وارد شده و انکار شدید برای کسانی که چنین کنند آمده است». [از سایت شيخ عبدالکریم الخضير](#).

این شبیه سخن شيخ الاسلام ابن تیمیه درباره کسی است که به جای شخص دیگری در مقابل اجرت آن حج به جا می‌آورد، چون او نیز باید نیتش نیکوکاری برای برادرش و حضور در مناسک و آن اماکن شریف باشد و مال را وسیله‌ای برای رسیدن به آن قرار دهد نه آنکه هدف اولش مال باشد و حج را وسیله‌ای برای کسب درآمد قرار دهد.

ایشان - رحمه الله - در «الاختيارات» (۲۲۳) می‌گوید:

«مستحب آن است که شخص حاجی از دیگری برای این پول بگیرد که حج را انجام دهد، نه حج را برای پول انجام دهد، پس آنکه نیکوکاری در حق میت [که به جایش حج می‌کند] یا دیدن مشاعر را دوست داشته باشد، برای حج [پول] می‌گیرد.

و مانند آن هر رزقی است که برای انجام عمل صالح گرفته می‌شود، زیرا فرق است میان کسی که قصدش دین است و دنیا وسیله او برای دین است، و برعکس آن؛ و به نظر می‌آید که [شخصی که] برعکس آن [را انجام می‌دهد] در آخرت نصیبی

ندارد».

نصیحت ما برای شما این است که نیت خود را تصحیح کنید زیرا طلب علم از بهترین طاعات و عبادات است، سپس در این مسابقه شرکت کنید.

اما اگر نتوانستید که نیت خود را از این که قصدتان تنها طلب مال باشد رها کنید، در آن صورت مشارکت در این مسابقه برای شما خیری ندارد.

والله اعلم.